

Såvare til eng og beite for 2014

Ragnhild Renna
Landbrukstjenesten Midtre
Hålogaland
Tlf: 905 48 161
ragnhild.renna@lr.no

Såvaretilgangen ser lysere ut nå enn foregående år og det er svært gledelig. Det tilbys nå frø av rødkløversortene Betty og Lea utenom blandinger. Alle som ønsker å så inn rødkløver i eksisterende eng bør bruke denne muligheten, og særlig de som driver økologisk. Det er begrensa mengde av Lidar timotei i år, og både timotei- og engsvingelfrø importeres. I mange blandinger er innholdet av timoteisorter endra og det er større innslag av den sørlige sorten Grindstad.

Engfrøblandinger

De frøblandingene som tilrås i Nord-Norge presenteres i tabell 1. Blandingene er i tabellen sortert etter det geografiske området hvor de høver best og

etter driftsmåte. Den geografiske inndeling er ei rettesnor, men lokalklima og drifta på gården bestemmer valg av blanding. Bruk din lokalkjente rådgiver for å finne den beste tilpassinga. I tabell 2 er de viktigste artene i engdyrkinga presentert med sortskommentarer.

De to såvareleverandørene, Norgesfôr/Strand Unikorn og Felleskjøpet, har noen justeringer i årets engfrøblandinger, og sammensetningen av frøblandingene kan endre seg utover sesongen på grunn av frøtilgangen. Nord for Saltfjellet og i indre strøk må det velges hardføre engfrøblandinger.

Våren kommer snart, bestill såvare nå

Vi avventer overvintringssituasjonen på grunn av en noe spesiell vinter med begrensa snødekke og noe tele på deler av kysten. Innlandet fikk snø tidlig og på mark som ikke var tela. Det bør være sjansen for ei god

overvintring. Vær tidlig ute med bestilling av såvare for å få de sortene som høver best i vårt område. Er du usikker på om blandinga du vurderer å kjøpe inneholder de rette sortene, så ta kontakt med din rådgiver.

Beitedrift og dyreslag bestemmer timoteiandelen

Til eng, som bare skal høstes til slått og ikke beites, og der man ønsker store avlinger, er blandinger med bare timotei og engsvingel godt egna. Til småfe er ikke timotei det beste valget, siden den lett blir grov til slått, og ikke tåler beiting så godt. Den er med i blandingene på grunn av smakelighet og høy avling.

Nye vekster

Utvalget i engfrøblandinger for vår landsdel er allsidig og godt, men sortsutvikling og – utprøving må fortsatt være et høgt prioritert område på grunn av klimaendringene. Spesielt

ønskes det mer utprøving i forsøksfelt i Nord-Norge av flerårig raigras, raisvingel og hundegras som er arter som egner seg i mer intensive driftssystem med flere slåtter og noe beite. Noen ønsker å prøve seg på strandsvingel og dette er en art som ligner strandrør, det vil si er grov i veksten og må slåes tidlig for å få god kvalitet på fôret.

Frøblanding til gåsebeite?

Mange spør etter ei frøblanding som tåler den harde vårbeitinga av gås, og samtidig gir avling. Vårbeitinga av gås og andre dyreslag er verst for timoteien. Alle bladgras tåler beiting bedre enn strågras. Engrapp tåler beiting svært godt. For eng som er svært utsatt for beite kan det være hensiktsmessig å så inn engrapp, hundegras eller raigras og eventuelt kvit-

Slåttegras. Foto: Ragnhild Renna.

kløver. Hundegras og raigras er ikke særskilt hardføre, men kan ha ei brukbar overvintring. Dette forholdet må tas i betraktning og det er lurt å ha mulighet for lettvinnt reparasjonssåing på våren.

Økologisk

Vi har tidligere år anbefalt økologiske produsenter å søke dispensasjon til å bruke konvensjonelle frøblandinger, fordi sistnevnte blandinger har inneholdt den foretrukne kløversorten Betty. Dette er til en viss grad forholdet i år også. For de nordligste områdene bør man unngå å bruke blandinger med Grindstad timotei og dersom man ser behov for å få inn Li-

Aktuelle arter og sorter i nord-norsk engdyrking 2014

Art	Sort	Kommentar
Timotei	Noreng	Stor del av avlinga i 1. slått, mest hardfør, aktuell lengst mot nord og i indre strøk.
	Lidar	Nå hovedsort i Nordland og Sør-Troms, erstatter Vega, vintersterk, mer avling enn Vega på 2. slått, men ellers lik i kvalitet og utvikling, mer bladrik enn Grindstad.
	Vega	Vintersterk, lite gjenvest, i 2013 kun i økoblandinger, sorten er på tur ut.
	Grindstad	Sørlig sort som kan brukes i de klimatiske beste områda i Nordland (ytte Helgeland), lite vinterherdig nord for Helgeland, god avling på 2. slått.
	Switch	Lik Grindstad.
Engsvingel	Norild	Hardfør.
	Fure	Tidlig sort som gir større avling, men er mindre hardfør enn Norild.
	Kasper	Hardfør, nordlig svensk sort.
Engrapp	Monopoly	Nederlandsk sort, men oppformeres i Norge, hardfør. Utviklingstrinn høver bra med slåttetidspunkt for timotei, stor avling, god kvalitet.
	Knut	Norsk sort, stort avlingspotensiale, god kvalitet, god overvintring, tidlig skyting.
	Kupol	Svensk sort med god overvintringsevne, god avling.
Hundegras	Frisk	Sør-norsk sort som kan gi store avlinger, relativt sterk mot bladsjukdom, varierende overvintringsevne i nord.
	Glorus	Svensk sort, god overvintringsevne, tidlig utvikling, stor avling, tåler ikke mye tråkk.
	Laban	Ny sort, men ikke i handelen ennå. Ikke prøvd i nord, muligens bedre overvintring enn Frisk og like stor avling som Glorus i 2. slåtter.
Fleirårig raigras	Sorter med brukbar overvintringsevne: Calibra, Fia, Figgjo, Fjaler, Tryggve. Kan gjerne blandes med hundegras eller raisvingel.	
Raisvingel	Hykor best overvintring i nord, starter veksten tidlig om våren, høstes tidlig for god kvalitet.	
Bladfaks	Sorten Leif er ypperlig på kalkrik og svært tørkesvak jord til slått, for storfe.	
Strandrør	Sorten Lara er god for armering av myrjord, må slåes tidlig for god kvalitet.	
Strandsvingel	Sorten Kora er tilgjengelig, må slåes tidlig for god kvalitet.	
Rødkløver	Betty	Mer hardfør enn Bjursele og Yngve, og større avling. Bør være førstevalg av rødkløver i nord.
	Reipo	Hardfør, tetraploid som Betty.
	Lea	Norsk diploid, gir god avling, yterik og vintersterk sort. Best egna i Sør-Norge, men går også nordover.
	Yngve	Svensk sort, erstatter Bjursele, sistnevnte var tidligere hovedsort i Nordland og relativt hardfør.
Kvitkløver	Norstar	Mest hardfør og gir god avling i Nord-Norge.
	Snowy	Litt mindre hardfør enn Norstar, mindre avling enn sortene i lista nedenfor.
	Litago	Ny norsk sort, høyvokst, begrensa frøtilgang.
	Milkanova	Dansk sort, minst vintersterk av sortene presentert her, mye brukt tidligere.
	Undrom	Svensk sort, låg, vintersterk.
	Hebe	Svensk sort, litt mer vintersterk enn Milkanova, avlingsmengde tilnærma Milkanova.